

Rodzicielstwo po nowemu, czyli zmiany w Kodeksie pracy 2025

Aleksander Kuźniar

prawnik, ekspert z zakresu prawa pracy i ochrony danych

USTAWA

z dnia 27 listopada 2024 r.

o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw

w art. 177: § 1 otrzymują brzmienie:

§ 1. W okresie ciąży oraz w okresie urlopu macierzyńskiego, a także od dnia złożenia przez **pracownicę lub** pracownika wniosku o udzielenie urlopu macierzyńskiego albo jego części, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego albo jego części, **uzupełniającego urlopu macierzyńskiego**, urlopu ojcowskiego albo jego części, urlopu rodzicielskiego albo jego części – do dnia zakończenia tego urlopu pracodawca nie może:

- 1) prowadzić przygotowań do wypowiedzenia lub rozwiązania bez wypowiedzenia stosunku pracy z tą pracownicą lub tym pracownikiem;
- 2) wypowiedzieć ani rozwiązać stosunku pracy z tą pracownicą lub tym pracownikiem, chyba że zachodzą przyczyny uzasadniające rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia z ich winy i reprezentująca **te** pracownicę lub **tego** pracownika zakładowa organizacja związkowa wyraziła zgodę na rozwiązanie umowy.

USTAWA

z dnia 27 listopada 2024 r.

o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw

w art. 177: § 1¹ otrzymują brzmienie:

§ 1¹. W przypadku złożenia wniosku, o którym mowa w § 1, wcześniej niż w terminach określonych w art. 180 § 9, art. **180² § 4**, art. 182^{1d} § 1, **art. 182³ § 2** oraz **art. 183 § 6** zakaz, o którym mowa w § 1, zaczyna obowiązywać na:

- 1) 14 dni przed rozpoczęciem korzystania z części urlopu macierzyńskiego oraz części urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego;
- 2) 21 dni przed rozpoczęciem korzystania z **uzupełniającego urlopu macierzyńskiego** oraz urlopu rodzicielskiego albo jego części;
- 3) 7 dni przed rozpoczęciem korzystania z urlopu ojcowskiego albo jego części.

§ 4. Rozwiązanie przez pracodawcę umowy o pracę za wypowiedzeniem w okresie ciąży oraz w okresie urlopu macierzyńskiego, a także od dnia złożenia przez **pracownicę lub** pracownika wniosku o udzielenie urlopu macierzyńskiego albo jego części, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego albo jego części, **uzupełniającego urlopu macierzyńskiego**, urlopu ojcowskiego albo jego części, urlopu rodzicielskiego albo jego części – do dnia zakończenia tego urlopu może nastąpić tylko w razie ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy. Pracodawca jest obowiązany **uzgodnić termin rozwiązania umowy o pracę z zakładową organizacją związkową reprezentującą tę pracownicę lub tego pracownika**. W przypadku niemożności zapewnienia w tym okresie pracownicy lub pracownikowi innego zatrudnienia przysługują im świadczenia określone w odrębnych przepisach. Okres pobierania tych świadczeń wlicza się do okresu zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

Nowy art. 180²

Art. 180² . § 1. Pracownica albo pracownik – ojciec wychowujący dziecko ma prawo bezpośrednio po wykorzystaniu urlopu macierzyńskiego do **uzupełniającego urlopu macierzyńskiego** – w przypadku urodzenia dziecka:

- 1) przed ukończeniem 28. tygodnia ciąży lub z masą urodzeniową nie większą niż 1000 g – w wymiarze tygodnia** uzupełniającego urlopu macierzyńskiego **za każdy tydzień pobytu dziecka w szpitalu do upływu 15. tygodnia po porodzie;**
 - Urodzenie przed 28 tygodniem ciąży – nie ma znaczenia masa dziecka!
 - Urodzone z masą nie większą niż 1000g – nie ma znaczenia tydzień!
- 2) po ukończeniu 28. tygodnia ciąży i przed ukończeniem 37. tygodnia ciąży i z masą urodzeniową większą niż 1000 g – w wymiarze tygodnia** uzupełniającego urlopu macierzyńskiego **za każdy tydzień pobytu dziecka w szpitalu do upływu 8. tygodnia po porodzie;**
- 3) po ukończeniu 37. tygodnia ciąży i jego pobytu w szpitalu, pod warunkiem że pobyt dziecka w szpitalu po porodzie będzie wynosił co najmniej 2 kolejne dni, przy czym pierwszy z tych dni będzie przypadał w okresie od 5. do 28. dnia po porodzie – w wymiarze tygodnia** uzupełniającego urlopu **macierzyńskiego za każdy tydzień pobytu dziecka w szpitalu w okresie od 5. dnia do upływu 8. tygodnia po porodzie.**

Nowy art. 180²

§ 2. W przypadku urodzenia więcej niż jednego dziecka przy jednym porodzie przy ustalaniu wymiaru uzupełniającego urlopu macierzyńskiego należy uwzględnić wagę dziecka o najniższej masie urodzeniowej oraz okres pobytu w szpitalu dziecka najdłużej hospitalizowanego.

§ 3. Przy ustalaniu wymiaru uzupełniającego urlopu macierzyńskiego **okresy pobytu dziecka w szpitalu** do upływu odpowiednio 8. albo 15. tygodnia po porodzie **sumuje się**. **Niepełny tydzień zaokrągla się w górę do pełnego tygodnia.**

§ 4. **Uzupełniający urlop macierzyński** jest udzielany **jednorazowo** na wniosek składany w postaci papierowej lub elektronicznej przez pracownicę albo pracownika – ojca wychowującego dziecko w terminie nie krótszym **niż 21 dni przed zakończeniem korzystania z urlopu macierzyńskiego**. Pracodawca jest obowiązany uwzględnić wniosek.

Nowy art. 180²

§ 5. Do wniosku dołącza się **zaświadczenie wydane przez szpital**, w którym przebywało dziecko, oraz dokumenty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 186^{8a}. Zaświadczenie zawiera informacje o okresie pobytu dziecka w szpitalu oraz o urodzeniu dziecka:

- 1) przed ukończeniem 28. tygodnia ciąży lub z masą urodzeniową nie większą niż 1000 g;
- 2) po ukończeniu 28. tygodnia ciąży i przed ukończeniem 37. tygodnia ciąży i z masą urodzeniową większą niż 1000 g;
- 3) po ukończeniu 37. tygodnia ciąży.

§ 6. We wniosku o udzielenie uzupełniającego urlopu macierzyńskiego określa się termin zakończenia urlopu macierzyńskiego.

Wniosek trafia do akt osobowych do części B – zmiana rozporządzenia o dokumentacji pracowniczej.

Będzie zmiana rozporządzenia o aktach osobowych

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

zmieniające rozporządzenie w sprawie dokumentacji pracowniczej Na podstawie art. 2981 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1465 oraz z 2024 r. poz. 878, 1222, 1871 i 1965) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie dokumentacji pracowniczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 535) **w § 3 w pkt 2 w lit. m** po wyrazach „urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego,” dodaje się wyrazy: „**uzupełniającego urlopu macierzyńskiego**,”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem **19 marca 2025 r.**

Będzie nowe rozporządzenie

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ)

<data wydania aktu>

w sprawie wniosków dotyczących uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem oraz dokumentów dołączanych do takich wniosków

Zastąpi rozporządzenie z 8 maja 2023 r.

§ 14. 1. Wniosek, o którym mowa w art. 180² § 4 Kodeksu pracy, o udzielenie pracownicy albo pracownikowi - ojcu wychowującemu dziecko **uzupełniającego urlopu macierzyńskiego zawiera:**

1) imię i nazwisko pracownika;

2) termin zakończenia urlopu macierzyńskiego;

3) wskazanie okresu, na który ma być udzielony uzupełniający urlop macierzyński.

2. Do wniosku dołącza się:

1) oświadczenie pracownika o braku zamiaru korzystania z uzupełniającego urlopu macierzyńskiego albo z zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi uzupełniającego urlopu macierzyńskiego przez drugiego z rodziców dziecka;

2) zaświadczenie wydane przez szpital albo inny zakład leczniczy podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne zawierające informacje o tygodniu ciąży, w którym urodziło się dziecko lub masę urodzeniową dziecka oraz informacje o okresie pobytu dziecka w tym podmiocie.

.....
(miejsowość, data)

.....
imię i nazwisko

.....
(adres zamieszkania)

**Wniosek
o udzielenie uzupełniającego urlopu macierzyńskiego**

Na podstawie przepisów art. 180² § 4 Kodeksu pracy składam wniosek o udzielenie uzupełniającego urlopu macierzyńskiego w okresie od..... do

Termin zakończenia urlopu macierzyńskiego:.....

Jednocześnie oświadczam o braku zamiaru korzystania z uzupełniającego urlopu macierzyńskiego albo z zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi uzupełniającego urlopu macierzyńskiego przez drugiego z rodziców dziecka.

Do wniosku załączam:

Zaświadczenie wydane przez szpital albo inny zakład leczniczy podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, zawierające informacje o tygodniu ciąży, w którym urodziło się dziecko lub masę urodzeniową dziecka oraz informacje o okresie pobytu dziecka w tym podmiocie.

.....
(data i podpis)

Nowy art. 183

§ 3¹. Pracownik, o którym mowa w § 1 albo § 1¹, ma prawo do uzupełniającego urlopu macierzyńskiego na zasadach określonych w art. 180², jeżeli pobyt dziecka w szpitalu **miał miejsce po przyjęciu dziecka na wychowanie.**

Art. 183. [Urlop w razie adopcji dziecka lub przyjęcia dziecka na wychowanie]

§ 1. Pracownik, który przyjął dziecko na wychowanie jako rodzina zastępcza, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej.

§ 1¹. Pracownik, który przyjął dziecko na wychowanie i wystąpił do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka.

Najczęstsze problemy

1. Skorzystanie z uzupełniającego urlopu macierzyńskiego przez pracownicę albo pracownika-ojca wychowującego dziecko nie będzie miało żadnego wpływu na ich prawo do urlopu rodzicielskiego czy jego wymiar.
2. Zasiłek macierzyński za uzupełniający urlop macierzyński wynosi zawsze 100% podstawy.
3. Matka może przebywać na rodzicielskim, a ojciec na uzupełniającym macierzyńskim.
4. Matka może złożyć wniosek na 21 dni po porodzie o macierzyński i rodzicielski z zasiłkiem 81,5% podstawy, co nie oznacza, że urlop rodzicielski musi być wykorzystany bezpośrednio po macierzyńskim.

Zmiany Kp od 26.04.2023 r.

Art. 182^{1d}. [Wniosek o udzielenie urlopu rodzicielskiego. Rezygnacja z korzystania z urlopu rodzicielskiego]

§ 1. Urlop rodzicielski jest udzielany na wniosek, w postaci papierowej lub elektronicznej, składany przez pracownika – rodzica dziecka w terminie nie krótszym niż 21 dni przed rozpoczęciem korzystania z urlopu.

§ 2. Liczbę części urlopu ustala się w oparciu o liczbę złożonych wniosków o udzielenie urlopu. W liczbie wykorzystanych części urlopu uwzględnia się także liczbę wniosków o zasiłek macierzyński za okres odpowiadający okresowi urlopu rodzicielskiego albo jego części, złożonych przez ubezpieczoną - matkę dziecka lub ubezpieczonego - ojca dziecka.

§ 3. Pracownik może zrezygnować z korzystania z urlopu rodzicielskiego w każdym czasie za zgodą pracodawcy i powrócić do pracy.

Zmiany Kp od 26.04.2023 r.

W ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2021 r. poz. 1133, 1621 i 1834) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 30a otrzymuje brzmienie:

1. Ubezpieczona - matka dziecka, nie później niż **21 dni po** porodzie, może złożyć pisemny wniosek o **wypłacenie jej zasiłku macierzyńskiego** za okres odpowiadający okresowi urlopu macierzyńskiego i urlopu rodzicielskiego **w pełnym wymiarze**, z **wyłączeniem okresu, o którym mowa w art. 182^{1a} § 2¹ Kodeksu pracy, przysługującego ojcu dziecka.**

Zmiany Kp od 26.04.2023 r.

3. W przypadku złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, ubezpieczona - matka dziecka **może dzielić się** z ubezpieczonym - ojcem dziecka korzystaniem z zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi urlopu rodzicielskiego albo jego części, z wyłączeniem okresu o którym mowa w art. 182^{1a} § 2¹ Kodeksu pracy.

Zmiany Kp od 26.04.2023 r.

- **Długi wniosek o zasiłek macierzyński:**

- **musi być złożony nie później niż 21 dni** po porodzie /przyjęcia dziecka na wychowanie
- **ma charakter „deklaracji”** (ubezpieczona nie musi wskazywać konkretnych okresów w których będzie korzystać z tego urlopu, ale „deklaruje” korzystanie z zasiłku macierzyńskiego z urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego w pełnym wymiarze; powinna złożyć nie później niż 21 dni przed rozpoczęciem korzystania z urlopu wniosek o urlop rodzicielski lub jego część oraz wniosek o wypłatę zasiłku macierzyńskiego za ten okres urlopu / jego część,
- **ma wpływ na ustalenie wysokości zasiłku macierzyńskiego (81,5% podstawy wymiaru zasiłku),**
- **nie może obejmować 9 tygodni urlopu rodzicielskiego** przysługującego wyłącznie drugiemu rodzicowi.
- **Źródło – zus.pl**

Uzupełniający urlop macierzyński

Przypadek 1. Najczęściej spotykany (52 tygodnie matki bezpośrednio po porodzie)

- Wniosek matki na 21 dni po porodzie o wypłacenie jej zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi urlopu macierzyńskiego i urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze – zasiłek macierzyński 81,5%
- Wniosek matki o udzielenie urlopu rodzicielskiego na 21 dni przed urlopem (może być na 21 dni po porodzie)

Urlop macierzyński 20 tygodni	Urlop rodzicielski 32 tygodnie
81,5% zasiłku	81,5% zasiłku

Często wniosek był łączony i składany jako jeden.

Powinny być 2 odrębne wnioski:

- o zasiłek 81,5%
- o urlop rodzicielski

Uzupełniający urlop macierzyński

Przypadek 1. Najczęściej spotykany

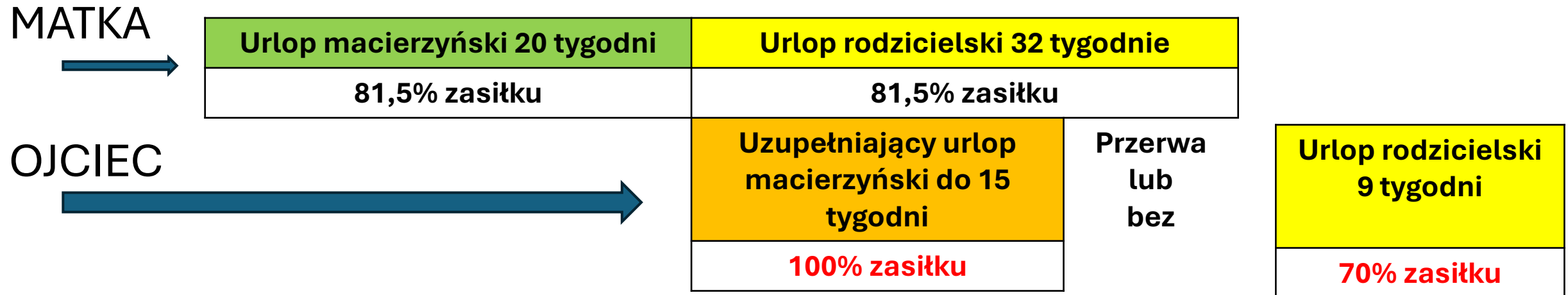
- Wniosek matki na 21 dni po porodzie o wypłacenie jej zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi urlopu macierzyńskiego i urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze – zasiłek macierzyński 81,5%
- Wniosek **matki** o udzielenie **uzupełniającego urlopu macierzyńskiego** na co najmniej 21 dni przed zakończeniem urlopu macierzyńskiego
- Wniosek matki o udzielenie urlopu rodzicielskiego na co najmniej 21 dni przed urlopem

Urlop macierzyński 20 tygodni	Uzupełniający urlop macierzyński do 15 tygodni	Urlop rodzicielski 32 tygodnie
81,5% zasiłku	100% zasiłku	81,5% zasiłku

Uzupełniający urlop macierzyński

Przypadek 1. Najczęściej spotykany

- Wniosek matki na 21 dni po porodzie o wypłacenie jej zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi urlopu macierzyńskiego i urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze – zasiłek macierzyński 81,5%
- Wniosek matki o udzielenie urlopu rodzicielskiego na co najmniej 21 dni przed urlopem (może być na 21 dni po porodzie)
- Wniosek **ojca** o udzielenie **uzupełniającego urlopu macierzyńskiego** na co najmniej 21 dni przed zakończeniem urlopu macierzyńskiego

Uzupełniający urlop macierzyński

Przypadek 2. Na raty

- Brak wniosku o urlop macierzyński

- Wniosek o udzielenie **uzupełniającego urlopu macierzyńskiego** na co najmniej 21 dni przed zakończeniem urlopu macierzyńskiego
- Wniosek matki i ojca o udzielenie urlopu rodzicielskiego na co najmniej 21 dni przed urlopem (może być na 21 dni po porodzie)

Matka

Urlop macierzyński 20 tygodni	Uzupełniający urlop macierzyński do 15 tygodni
100% zasiłku	100% zasiłku

Matka lub ojciec

Przerwa
lub
bez

Matka i ojciec

Urlop rodzicielski 41 tygodni <ul style="list-style-type: none">- żaden z rodziców nie więcej niż 32 tygodnie- nie więcej niż w 5 częściach
70% zasiłku

Najczęstsze problemy

1. W przypadku hospitalizacji lub zgonu pracownika korzystającego z dodatkowego urlopu macierzyńskiego, urlop ten będzie mógł być przejęty przez drugiego rodzica dziecka lub innego członka najbliższej rodziny na analogicznych zasadach jak jest to obecnie uregulowane w przepisach Kodeksu pracy.
2. Do uzupełniającego urlopu macierzyńskiego będą stosowane odpowiednio przepisy dotyczące urlopu macierzyńskiego, a odnoszące się do możliwości korzystania z tego urlopu przez drugiego rodzica dziecka lub innego członka najbliższej rodziny, tj. art. 180 § 6-17 KP. Zatem poza pracownikiem, który rozpoczął korzystanie z uzupełniającego urlopu macierzyńskiego, z części tego urlopu może skorzystać drugi rodzic albo nawet inny członek najbliższej rodziny w takich samych sytuacjach jak w przypadkach urlopu macierzyńskiego (dotyczy to np. hospitalizacji pracownika, legitymowania się przez pracownika orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji, zgonu pracownika, porzucenia dziecka itd.)
3. W przypadku urodzenia więcej niż jednego dziecka przy jednym porodzie przy ustalaniu wymiaru uzupełniającego urlopu macierzyńskiego należy uwzględnić wagę dziecka o najniższej masie urodzeniowej oraz okres pobytu w szpitalu najdłużej hospitalizowanego dziecka. W sytuacji, gdy hospitalizacja każdego z dzieci odbędzie się w zupełnie innym okresie koniecznym będzie zsumowanie wszystkich okresów pobytu w szpitalu każdego z dzieci osobno oraz wybranie najdłuższego okresu hospitalizacji.
4. Zatem przykładowo w sytuacji, kiedy mamy następujący stan faktyczny: dziecko urodzone w sytuacji określonej w art. 180² § 1 pkt 2 ustawy, które od urodzenia przebywało w szpitalu, a przyjęcie na wychowanie nastąpiło po upływie 4 tygodni od urodzenia, a łącznie dziecko przez 12 tygodni przebywało w szpitalu, prawo do uzupełniającego urlopu macierzyńskiego pracownikom, którzy przyjęli dziecko na wychowanie, powinno przysługiwać w wymiarze pozostałym, tj. 4 tygodni.

Najczęstsze problemy

Zatem, żeby pracownik mógł mieć prawo do uzupełniającego urlopu macierzyńskiego dziecko musi być hospitalizowane w okresie od 5 do 28 dnia po porodzie przynajmniej przez 2 kolejne dni. Jeżeli hospitalizacja nastąpi 29 dnia od porodu, a dziecko wyszło ze szpitala po 3 dniach od porodu, pracownik nie będzie miał prawa do uzupełniającego urlopu macierzyńskiego.

poród

Okres hospitalizacji co najmniej 2 dni

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

Dodatkowy urlop macierzyński będzie przysługiwał, gdy dziecko będzie hospitalizowane np.:

- 1) od dnia porodu do 6 dnia po porodzie lub dłużej;
- 2) od dnia porodu do 28 dnia po porodzie lub dłużej;
- 3) od 7 dnia po porodzie do 9 dnia po porodzie lub dłużej;
- 4) od 26 dnia po porodzie do 29 dnia po porodzie lub dłużej.

Przepis przejściowy

Art. 26.

1. Pracownicy, którzy w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy są uprawnieni do korzystania lub korzystają z urlopu macierzyńskiego albo urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, mają prawo do uzupełniającego urlopu macierzyńskiego, o którym mowa w [art. 180²](#) albo [art. 183 § 3¹](#) ustawy zmienianej w art. 1.

2. Uzupełniający urlop macierzyński jest udzielany jednorazowo na wniosek składany w postaci papierowej lub elektronicznej przez pracownicę albo pracownika - ojca wychowującego dziecko najpóźniej w ostatnim dniu urlopu macierzyńskiego albo urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego.

Wejście w życie 19 marca 2025 r.

Czy trzeba zmieniać informację z art. 29 § 3 Kodeksu pracy?

Art. 29 § 3³ Kodeksu pracy

Pracodawca informuje pracownika w postaci papierowej lub elektronicznej o zmianie warunków zatrudnienia, o których mowa w § 3, a także o objęciu pracownika układem zbiorowym pracy lub innym porozumieniem zbiorowym niezwłocznie, nie później jednak niż w dniu, w którym taka zmiana ma zastosowanie do pracownika. **Nie dotyczy to przypadku, w którym zmiana warunków zatrudnienia wynika ze zmiany przepisów prawa pracy oraz prawa ubezpieczeń społecznych, jeżeli przepisy te zostały wskazane w informacji przekazanej pracownikowi.**

- Czy urlop rodzicielski może trwać 3 dni?
- Czy spóźniony wniosek o urlop rodzicielski i ojcowski pozbawia pracownika tych uprawnień?
- Czy ważne jest oświadczenie do akt o korzystaniu z uprawnień rodzicielskich złożone bezterminowo?
- Czy na urlopie macierzyńskim lub ojcowskim można podjąć zatrudnienie na umowę o pracę u innego pracodawcy?
- Czy ojciec dziecka, korzystający z 9 tygodni urlopu rodzicielskiego, może zatrudnić się u innego pracodawcy w pełnym wymiarze czasu pracy?
- Urlop ojcowski od pierwszego dnia urodzenia dziecka – czy to możliwe?
- Długoletnie karmienie dziecka piersią – jak sobie radzić z nieuczciwymi pracownicami?
- Czy można żądać od pracownicy zaświadczenia lekarskiego o karmieniu piersią?

Zapraszamy do zadawania pytań!

Rodzicielstwo po nowemu, czyli zmiany w Kodeksie pracy 2025

Aleksander Kuźniar

prawnik, ekspert z zakresu prawa pracy i ochrony danych